

listi) so se potrudili dati poeziji ceno posebne umetnosti, neodvisne od vsake druge oblike izražanja. To je gotovo, absolutno odkritje simbolizma."

Tolike zasluge simbolizma gotovo niso, toda podcenjevati jih tudi ne smemo. Kahn, Verhaeren, De Griffin, Maeterlinck in De Régnier so imena, ki dokazujejo, da v simbolizmu je životvorna moč. Poleg njih se je seve nalegla množica slabotnih ljudi, ki so pograbili le parolo simbolizma, a je niso znali in ne mogli ostvariti. Ti so novo strujo najbolj diskreditirali, ker so krivi vsega smešnega in nezdravega, kar je na njej. Toda varovati se je prenahe sodbe; zaradi teh nezdravih pojavov ne smemo odrekati vsem simbolistom življenjske moči. Treba je pomniti, da je vsaka literarna šola v trenutku, ko je postala šola, podpisala svojo oporoko in zlasti, da je vsaka in najboljša struja ob nastopu zadela na odpor, ker se ji duhovi niso znali konformirati. Značilno je, da so imenovali tudi poezijo Lamartineja bolešno in da se je občinstvo l. 1830. Victorju Hugotu še smejalo; danes sta oba dva klasika.

Toda v čem obstoji pravzaprav novost simbolizma in kako pojmuje simbolist nalogo pesnika?

Simbol je prastara pesniška oblika; če nastopi oseba kot nositeljica neke ideje ali če na primer opisuje pesnik naravo, da nam dopove razpoloženje svoje duše, pravimo, da se poslužuje simbola. Toda simbolistične šole ni mogoče tako razložiti. Simbolist ne primerja več dveh predmetov, da razbere iz njiju tertium comparationis, temuč ju tesno združi, da preideta drug v drugega. Simbolistična poezija se ne briga za posameznosti, ne pripoveduje ničesar, ne opisuje ničesar, ne riše nikakega življenja, ne slika nobene določene pokrajine. Tudi ona izhaja iz „jaza“, ker jaz ustvarja sanje, ker jaz priključuje pred um prikazni in daje simboličnemu svetu pomen, kakršnega sam hoče. Toda ta jaz je tako splošen, ima tako malo osebnih črt, da se lahko posploši in istoveti z vsakim človekom. V tem oziru je simbolistična pesem bolj izliv splošnočloveškega kot individualnega čustva; poet označi le tisto, kar ima skupnega s človekom in vesoljstvom, ter vse druge podrobnosti kot brezpomembne prezre. Simbolist ne pove, zakaj trpi, zakaj se raduje, zakaj joka ali zakaj se smeje, koga ljubi ali sovraži. To bi ga osebno karakteriziralo, on pa hoče, da je njegovo čustvo ravnotako simbol kot njegova pesem. — André Beaunier je v štirih točkah skušal karakterizirati tendenco simbolizma in pravi v prvi: Simbolizem je način umetniškega izražanja,

ki obstoji v sugestiji, ne v popisovanju. Poglejmo tisto znano Maeterlinckovo pesem iz „Douze Chansons“.

On est venu dire
(Mon enfant, j'ai peur),
On est venu dire,
Qui il allait partir . . .

Ma lampe allumée
(Mon enfant, j'ai peur),
Ma lampe allumée,
Me suis approchée . . .

A la première porte
(Mon enfant, j'ai peur),
A la premier porte,
La flamme a tremblé . . .

A la seconde porte
(Mon enfant, j'ai peur)
A la seconde porte
La flamme a parlé . . .

A la troisième porte
(Mon enfant, j'ai peur),
A la troisième porte,
la lumière es morte . . .¹

Tolstoj se nad to pesmijo čudi in zgraža ter afektira neumevanje. Toda simbolisti so napisali veliko bolj težkih pesmi, a bolj karakterističnih malo. Iz nje je razvidno, kako je simbolična pesem brezosebna, splošna, nevezana na kraj, čas ali razmere; simbol (trepetajoča luč) ni več le en del celote, temuč pravzaprav vse: bralec ve, da v njenih nemirnih žarkih trepeta življenje in smrt, dasi tega pesnik ne pove. Simbolist neče, da simbol deluje vsled svojega idejnega pomena, temuč spontano, brez refleksije in analize naj potrese dušo, ki naj niti ne loči med stvarnimi prikaznimi in njihovim idejnim značenjem.

Tudi narava je simbolistu samo velik simbol. To je bila že marsikomu prej, toda simbolistu je na poseben način. Ona mu ni več samo povod k čustvom, ona ne budi v njem spominov, ki jih ožive znani kraji, temuč se staplja z njim v drugo

¹ Prišli so povedat
(moj otrok, jaz se bojim),
prišli so povedat,
da se odpravlja na pot . . .

Pri prvih vratih
(moj otrok, jaz se bojim),
pri prvih vratih
je plamen trepetal . . .

Prižgala sem luč
(moj otrok, jaz se bojim),
prižgala sem luč
in se približala . . .

Pri drugih vratih
(moj otrok, jaz se bojim),
pri drugih vratih
je plamen govoril . . .

Pri tretjih vratih
(moj otrok, jaz se bojim),
pri tretjih vratih
je luč umrla . . .